

Onderwerp: Informatiesessie CRO Luchthaven Rotterdam
Datum: 6 juni 2024

Beste dames, heren/leden van de CRO en belangstellenden,

Hierbij nodigen wij jullie uit voor onze informatiesessie op 6 juni. Deze bijeenkomst staat los van de CRO-vergadering en is ook voor niet CRO-leden toegankelijk. De presentaties zijn informatief en er is ruimte voor gedachtewisseling met de deelnemers.

Inloop: vanaf 13.30 uur
Presentaties: 13.45 – 14.45 uur
Locatie: **Kamer 1.72 GATE 72 Rotterdam**
Route auto/OV: zie voettekst

Vriendelijke groet,

Monique List-de Roos (voorzitter)
Mira Sollie (secretaris)

PROGRAMMA

13.45 – 14.15 uur – Duurzaamheid in de luchtvaart

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Presentatie door **Arnoud Dobbelaer**, senior beleidsmedewerker duurzame luchtvaart van het Ministerie van IenW.

14.15 – 14.45 uur – Enquête overlastmeldingen

De heer Blokhuisen, voorzitter van de vereniging BTV Rotterdam Airport, presenteert de belangrijkste resultaten uit een enquête die is gehouden onder de verenigingsleden over het melden van vliegtuigoverlast. Het gehele onderzoek is hier te downloaden: <https://btv-rotterdam.nl/images/DCMR-enquete-2023-door-BTV-Rotterdam.pdf>

Praktische informatie over route/locatie

- Parkeren op P1 (kort parkeren recht voor de terminal) of met OV bus 33 naar terminal.
- Terminal inlopen via aankomst (rechterzijde terminal), melden bij de informatiebalie (indien locatie niet bekend).
- Via trap of lift naar bovenste verdieping. (Gate72 bevindt zich tegenover de lift).
- Na afloop parkeerkaart af laten stempelen bij de informatiebalie.

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Afdeling duurzame luchtvaart

CRO Rotterdam, 6 juni 2024

Arnoud Dobbelaer

De afdeling Duurzame Luchtvaart

- › Inzet op duurzame brandstoffen (SAF) en innovatie
- › Overheid normeert, beprijst, stimuleert en werkt samen
- › Duurzame luchtvaart is internationaal: samenwerken is nodig
- › Veel contact met de kennis- en luchtvaartsector, brandstofleveranciers en maakindustrie

Verduurzaming van de luchtvaart

- › Mondiaal:
 - Doel is netto-nul CO₂-uitstoot in 2050, CORSIA is het mondiale instrument om te compenseren en te reduceren
- › Europees:
 - Fit for 55, EU ETS
- › Nationaal:
 - Afspraken in het Akkoord Duurzame Luchtvaart (en Luchtvaartnota 2020-2050)

Vermindering
klimaatimpact

Innovatie & SAF

Akkoord
Duurzame
Luchtvaart

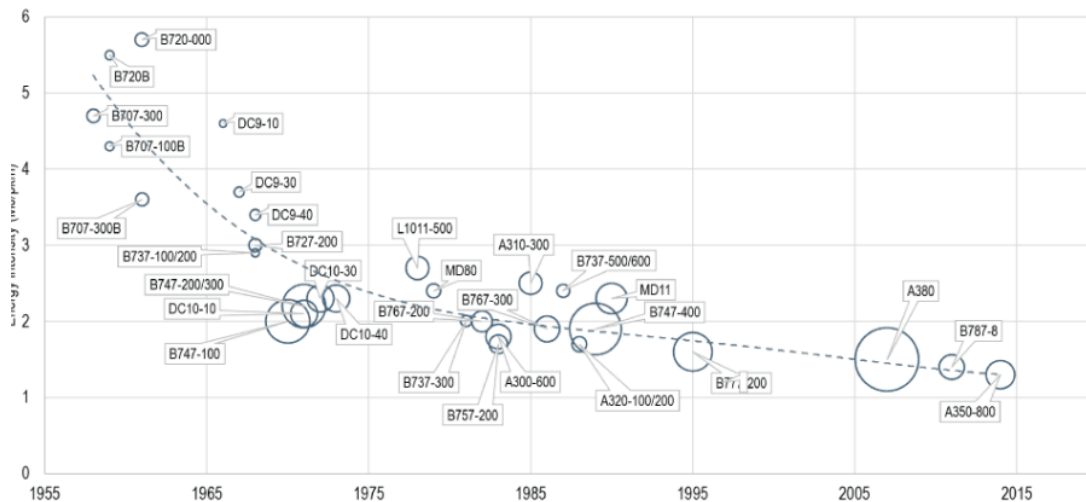
Wat doet Nederland aan verduurzaming van de luchtvaart?

Nederland heeft internationale en **nationale afspraken** gemaakt om luchtvaart duurzamer te maken.

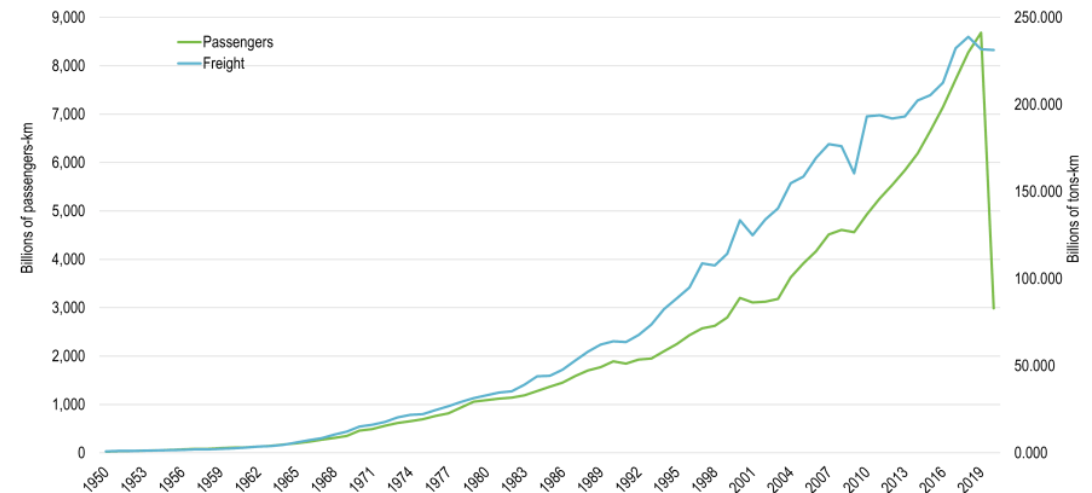

Wat is ook alweer het probleem?

- Energie-intensiteit afgenomen met 75%
- Energie-efficiëntie is de afgelopen 20 jaar verbeterd met **~2%**

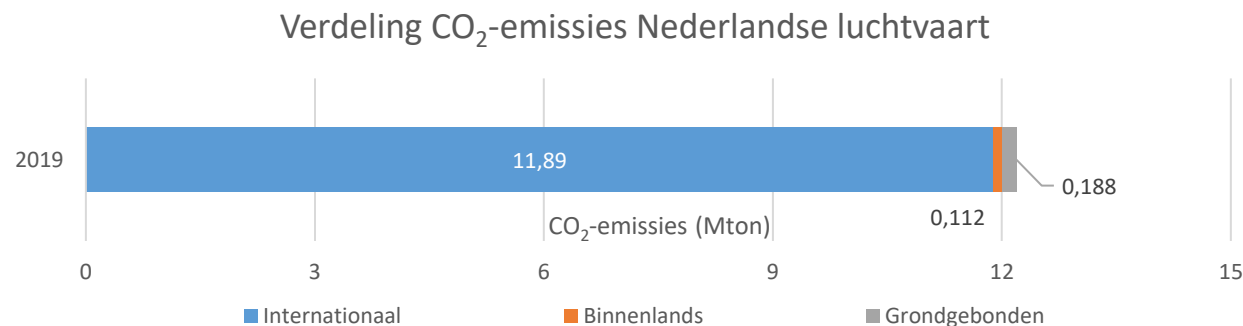
Bron: transportgeography.org

- Vervoer groeide harder (>8000%?)
- Jaarlijkse groei afgelopen 20 jaar **~5%**
- Enorme daling a.g.v. COVID-19

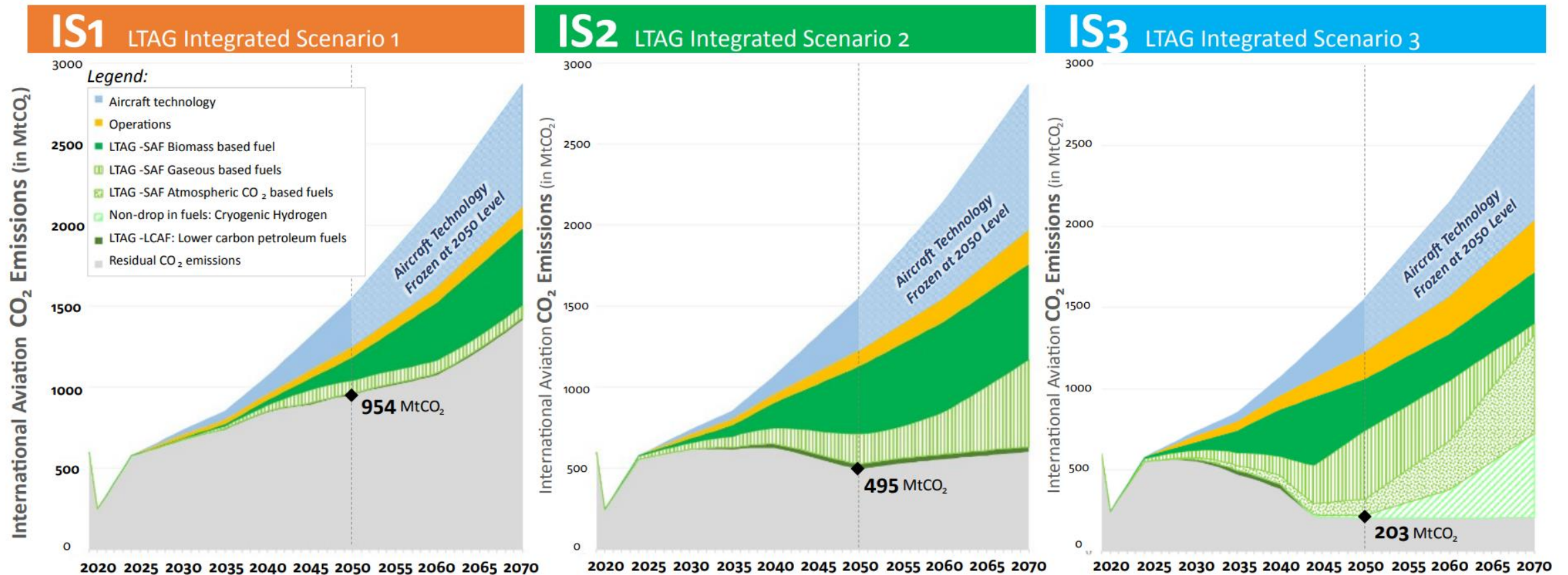
Hoe groot is het aandeel van de luchtvaart?

- Luchtvaart (2019) veroorzaakt :
 - 2% van mondiale CO₂-emissies (60/40 internationaal/binnenlands)
 - 4% van Europese CO₂-emissies
 - 5-6% van Nederlandse CO₂-emissies (verdeling onderin)
- Bijdrage van niet-CO₂-effecten (contrails, NO_x) is 2x zo groot maar variabel en onzeker

Er is (g)één silver bullet

Green Deal / Fit for 55

- ReFuelEU
 - Bijmengverplichting (tabel)
- EU ETS
 - SAF allowances
 - 'Zero rating' – vliegen op SAF is nul CO₂
- Nationaal
 - 14% SAF in 2030, in 2050 fossielvrij

ReFuelEU	2025	2030	2032	2035	2040	2045	2050
Mandaat SAF	2%	6%	-	20%	34%	42%	70%
Submandaat synthetisch	-	1,2%	2%	5%	10%	15%	35%

Luchtvaart in Transitie

- › Meerjarig programma (2023-2030) onder het Nationaal Groeifonds
- › Doelstelling:
 - Versterken **verdienvermogen**; bijdrage aan duurzame economische groei in Nederland
 - Versnellen **verduurzaming** Luchtvaart; ontwikkelen en toepassen nieuwe technologie
- › Samenwerking tussen 60+ organisaties
 - Er is 383 miljoen euro toekend, waarvan 119 miljoen euro voorwaardelijk

Duurzame Luchtvaarttafel

- › De DLT als uitvoeringsoverleg
 - Doelen/ambities bepalen, plannen, uitvoeren en monitoren

- › De DLT als klankbord voor beleid
 - Op de hoogte zijn van het beleid op nationaal en Europees niveau
 - Signaleren en agenderen belemmeringen en kansen in beleid

- › De DLT als community
 - Kennis en expertise delen op het gebied van de verduurzaming van de luchtvaart
 - Leren van en met elkaar (joint fact finding), binnen en tussen kennisvelden, expertises en disciplines

Bewoners Tegen Vliegtuigoverlast
Rotterdam Airport

ONDERZOEK MELDERS 2023

Provincie: Overlast Rotterdam The Hague Airport moet omlaag

Rotterdam The Hague Airport (RTHA) moet van de provincie Zuid-Holland de overlast reduceren. Daarbij gaat het zowel om geluid als de uitstoot van fijnstof en ultrafijnstof. Dat zei gedeputeerde Willy de Zoete (ChristenUnie/ SGP) tijdens een debat over de nieuwe luchtvaartnota.

Yvonne Keunen

Den Haag

De onlangs door het Rijk uitgebrachte nota over de toekomst van de luchtvaart in Nederland baart de provincie zorgen. Gevreesd

wordt voor meer overlast, niet alleen van RTHA maar ook van Schiphol, dat een extra startbaan wil aanleggen die ook Zuid-Holland meer herrie bezorgt. „Het niveau van hinder is hier op dit moment al te hoog”, zegt De Zoete. „Dat is voor bewoners niet alleen vervelend om te ervaren, maar ook slecht voor de gezondheid.”

Het Rijk zet in de conceptnota de deur op een kier voor verdere groei van de Rotterdamse luchthaven, niet alleen door RTHA voor het eerst te noemen als eventuele overloop voor vakantievluchten die Schiphol in de toekomst niet kan verwerken. Minister Cora van

Nieuwenhuizen wil ook de zogeheten geluidsruimte op de regionale luchthaven ‘opknippen’. „Daarmee veroorzaakt ze een probleem”, zegt De Zoete.

Dat zit zo: de commerciële en maatschappelijke luchtvaart delen in Rotterdam de maximale hoeveelheid geluid die ze mogen maken. Als het aan de minister ligt, krijgen traumaheli’s straks hun eigen geluidsruimte. Bij een toename ontstaat de situatie dat de helikopters niet het hele jaar kunnen vliegen, omdat de extra vluchten niet langer worden afgeroomd van de burgerluchtvaart. Maar het aantal vakantievluchten kan wel

▲ Gedeputeerde Willy de Zoete van CU/SGP. FOTO THIERRY SCHUT

groeien. „Dat lijkt mij onverstandig”, zegt De Zoete. „Eerst moet de hinder omlaag, pas dan kan worden besproken of groei nodig en mogelijk is.”

Het standpunt van Gedeputeerde Staten wordt binnenkort aan de minister gestuurd.

Hoezo stillere vliegtuigen

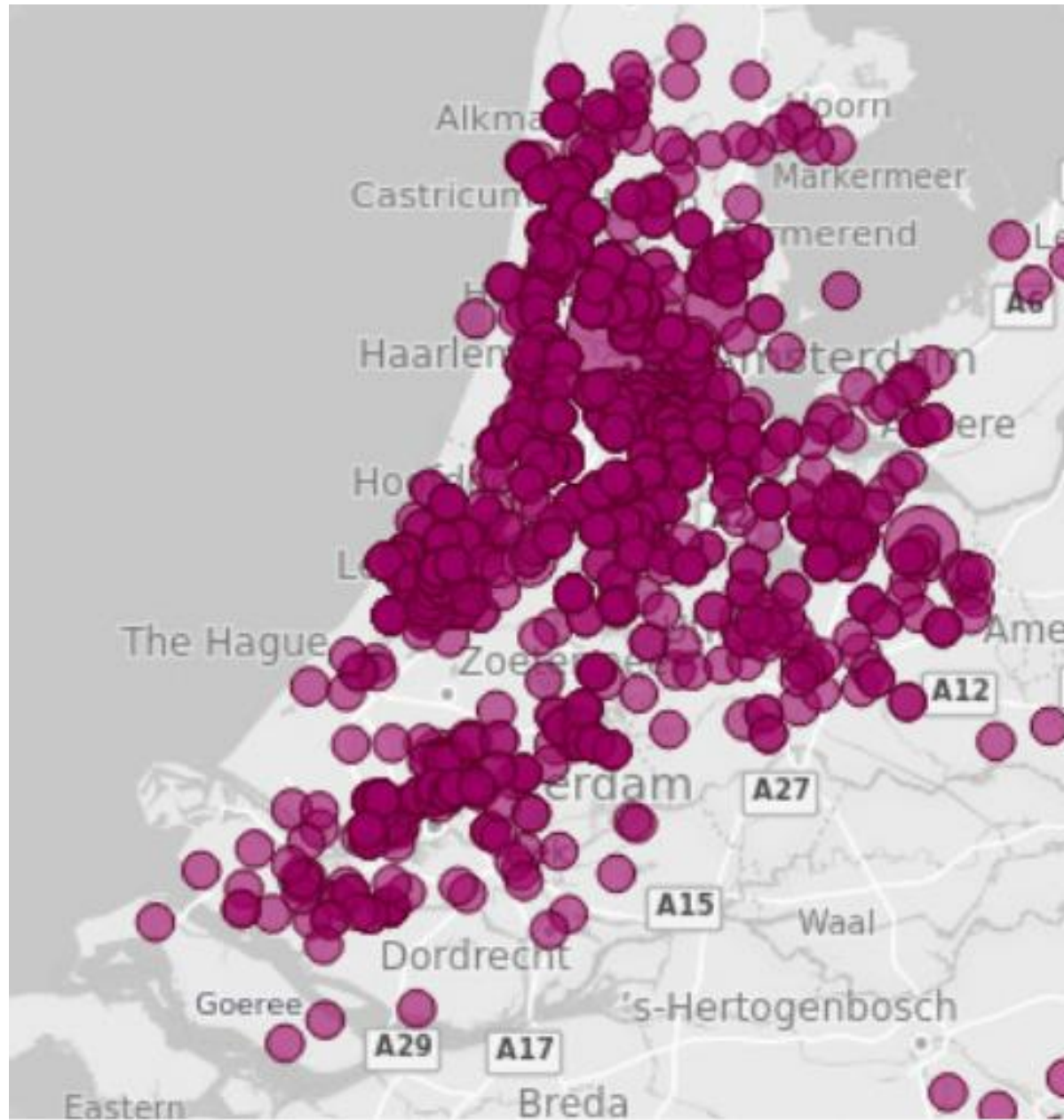
A321neo				737-800			
datum en tijd	vlieghoogte	toestel	geluidsniveau	datum en tijd	vlieghoogte	toestel	geluidsniveau
01/14/24 08:31 AM	1451	TRA30T	69.5	01/14/24 06:50 AM	919	TRA13P	77.0
01/14/24 04:45 PM	1484	TRA17U	67.5	01/14/24 07:01 AM	1109	TRA1M	74.5
01/20/24 07:28 AM	1337	TRA1M	70.5	01/14/24 07:51 AM	1017	TRA5629	76.5
01/20/24 03:32 PM	1467	TRA5361	63.0	01/14/24 07:56 AM	895	KLM933	66.0
01/21/24 08:38 AM	1600	TRA30T	66.5	01/14/24 08:00 AM	1344	TRA6819	72.0
01/25/24 07:05 AM	1164	TRA1M	72.5	01/14/24 08:37 AM	1078	TRA6411	74.5
01/26/24 06:44 AM	1404	TRA3W	71.5	01/14/24 01:55 PM	1074	TRA6505	77.5
01/26/24 05:15 PM	1172	TRA5951	71.5	01/14/24 01:58 PM	907	TRA11X	78.0
01/27/24 03:14 PM	1064	TRA5361	75.5	01/14/24 04:43 PM	752	TRA72X	79.0
01/28/24 08:34 AM	1379	TRA30T	62.5	01/14/24 04:56 PM	949	TRA55G	78.5
...	...	...	...	...	...	...	...
02/02/24 06:51 AM	1141	TRA3W	76.5	01/20/24 06:28 AM	1184	TRA407	73.0
02/03/24 03:30 PM	1113	TRA5361	76.0	01/20/24 06:46 AM	1093	TRA60U	78.5
02/04/24 08:41 AM	1401	TRA30T	70.5	01/20/24 06:51 AM	1017	TRA85J	75.5
02/10/24 07:17 AM	1239	TRA1M	71.0	01/20/24 07:41 AM	1192	TRA6P	73.0
02/10/24 04:02 PM	1013	TRA6731	74.0	01/20/24 07:49 AM	1223	TRA78T	73.5
02/11/24 06:25 AM	1226	TRA5625	68.5	01/20/24 08:02 AM	1277	KLM933	69.5
02/13/24 05:41 PM	1288	TRA17U	72.5	01/20/24 08:04 AM	1170	TRA19X	74.0
02/14/24 07:51 AM	1147	TRA3W	75.0	01/20/24 01:18 PM	1194	KLM959	65.0
02/14/24 04:21 PM	1255	TRA9U	74.0	01/20/24 04:27 PM	1322	TRA71F	72.0
02/15/24 08:52 AM	1148	TRA36Y	73.5	01/20/24 05:32 PM	1429	KLM75K	66.5
02/17/24 07:26 AM	1133	TRA1M	76.0	01/20/24 05:45 PM	1269	TRA61G	68.0
02/17/24 03:56 PM	1297	TRA6731	73.0	01/21/24 06:13 AM	1237	TRA12N	73.5
02/18/24 06:13 AM	1597	TRA5625	70.5	01/21/24 06:56 AM	1517	TRA6005	70.0
Gemiddeld	1280		72.6		1135		73.7

72,6 dB

Een deel van de dataset uit de EANS-databank

73,7 dB

MELDINGENKAART

Totaal slaapgestoorden en ernstig gehinderden in 2020 (Corona): bijna 72.500 (GGD) bij 35.000 meldingen (DCMR).

Belevingsonderzoek geluidhinder en slaapverstoring luchtvaart 2020

Tabel 12 Percentage inwoners van 18-64 jaar dat ernstige geluidhinder door vliegverkeer ervaart per gemeente omgeving van Rotterdam The Hague Airport in 2016 en 2020

Gemeente (indeling 2020)	2016		2020	
	Aantal respondenten 19-64 jaar	% dat ernstige geluidhinder door vliegverkeer ervaart *	Aantal respondenten 18-64 jaar	% dat ernstige geluidhinder door vliegverkeer ervaart
Albrandswaard	355	0,8	531	2,5
Gouda	602	4,3	875	6,8
Krimpenerwaard	989	2,5	1.247	2,3
Lansingerland	439	9,7	781	9,7
Maassluis	375	0,5	447	2,4
Midden-Delfland	402	1,1	746	2,1
Ridderkerk	435	1,4	589	2,3
Rotterdam	7.649	2,2	8.267	2,4
Schiedam	432	8,7	1.663	7,3
Vlaardingen	356	6,1	652	7,5
Waddinxveen	344	3,4	399	4,9
Zuidplas	611	6,2	466	5,9

Tabel 13 Percentage inwoners van 18-64 jaar dat ernstige slaapverstoring door vliegverkeer ervaart per gemeente omgeving van Rotterdam The Hague Airport in 2016 en 2020

Gemeente (indeling 2020)	2016		2020	
	Aantal respondenten 19-64 jaar	% dat ernstige slaapverstoring door vliegverkeer ervaart *	Aantal respondenten 18-64 jaar	% dat ernstige slaapverstoring door vliegverkeer ervaart
Albrandswaard	355	0,1	531	1,3
Gouda	602	N/A	875	4,0
Krimpenerwaard	989	N/A	1.247	0,7
Lansingerland	439	5,2	781	6,5
Maassluis	375	0,0	447	1,2
Midden-Delfland	402	N/A	746	0,4
Ridderkerk	435	0,9	589	0,5
Rotterdam	7.649	1,4	8.267	1,6
Schiedam	432	4,0	1.663	4,1
Vlaardingen	356	2,4	652	2,7
Waddinxveen	344	N/A	399	1,8
Zuidplas	611	N/A	466	1,0

*In 2016 is geluidhinder gemeten onder 19-64 jarigen in plaats van 18-64 jarigen.

Aantal ernstig SLAAPGESTOORDEN in 2020 (Bron GGD-GHOR)

	Inwoners	%	aantal
Albrandswaard	25.934	1,3	337
Gouda	74.095	4	2964
Krimpenerwaard	57.062	0,7	399
Lansingerland	64.110	6,5	4167
Maassluis	34.148	1,2	410
Midden Delfland	19.484	0,4	78
Ridderkerk	47.099	0,5	235
Rotterdam	655.468	1,6	10487
Schiedam	79.644	4,4	3504
Vlaardingen	74.143	2,7	2002
Waddinxveen	31.342	1,8	564
Zuidplas	45.794	1	458

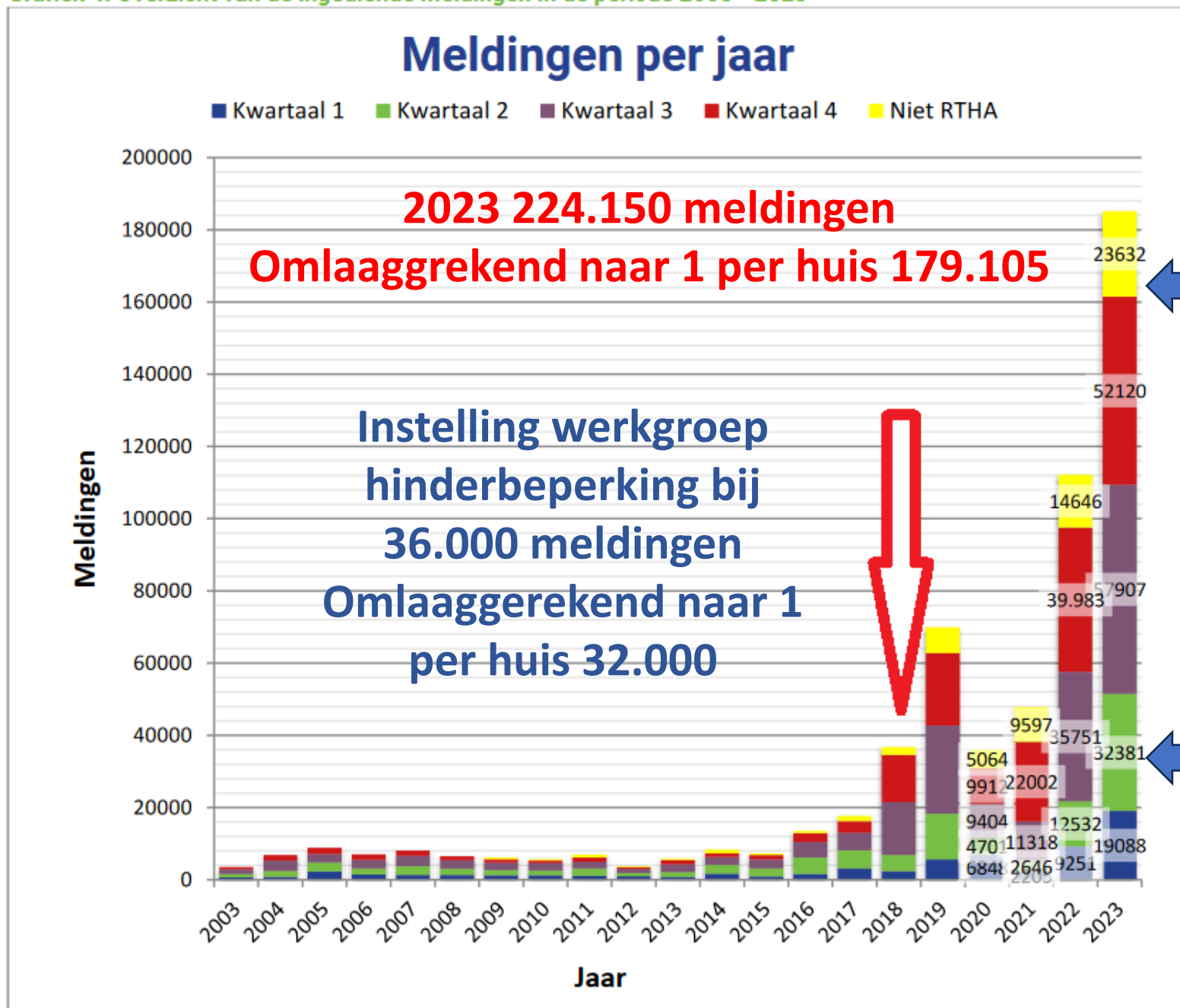
25607

Aantal ernstig GEHINDERDEN in 2020 (Bron GGD-GHOR)

	Inwoners	%	aantal
Albrandswaard	25.934	2,5	648
Gouda	74.095	6,8	5038
Krimpenerwaard	57.062	2,3	1312
Lansingerland	64.110	9,7	6219
Maassluis	34.148	2,4	820
Midden Delfland	19.484	2,1	409
Ridderkerk	47.099	2,3	1083
Rotterdam	655.468	2,4	15731
Schiedam	79.644	7,3	5814
Vlaardingen	74.143	7,5	5561
Waddinxveen	31.342	4,9	1536
Zuidplas	45.794	5,9	2702

46873

Grafiek 4: Overzicht van de ingediende meldingen in de periode 2003 –2023

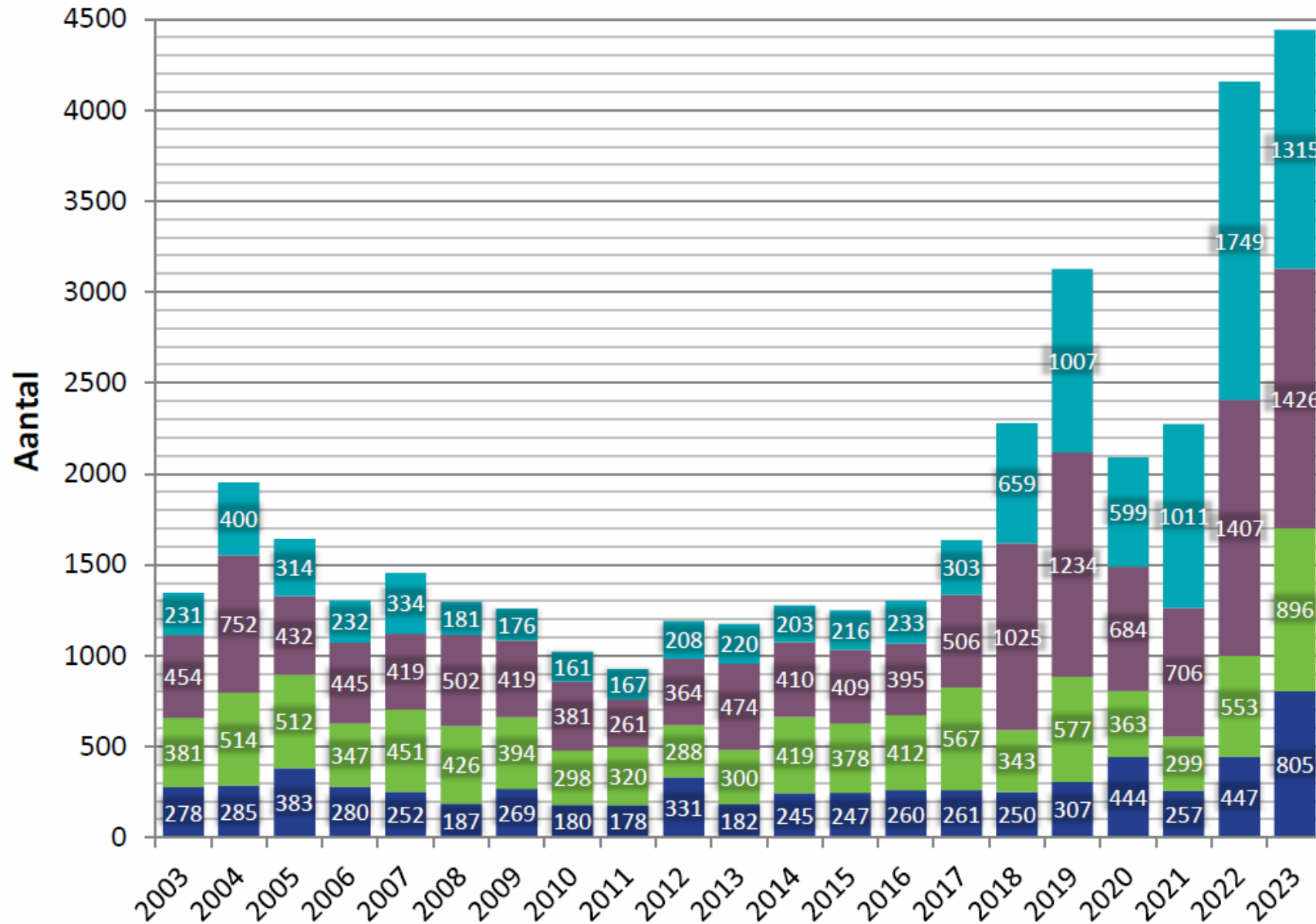
Wanneer is er sprake van
vermindering van
overlast?

Overlast meldingen 2023

Instelling werkgroep
hinderbeperking

Aantal melders per jaar

■ Kwartaal 1 ■ Kwartaal 2 ■ Kwartaal 3 ■ Kwartaal 4

**2519 huishoudens,
géén personen!**

**Gemiddeld
huishouden 2,65**

6675 Personen

Vliegtuigklagers haken na jaar af: DCMR stelt onderzoek in

ROTTERDAM Mensen die klagen over vliegtuigoverlast, doen dat vaak een jaar lang om daarna af te haken. Het gaat om maar liefst tweederde van de melders die contact opnemen met de DCMR, blijkt uit het jaarverslag over 2020. De Milieudienst Rijnmond gaat daarom onderzoek doen naar de beweegredenen van klagers.

Waarom melden mensen vliegtuigoverlast? Met welk doel? En wat wil men ermee bereiken? De DCMR hoopt er een antwoord op te vinden. „In de afgelopen vijf jaar was 67 procent van de klagers slechts één jaar actief. De vraag is waarom je ze daarna niet meer terugziet”, zegt Rob Algra, coördinator bureau Geluid en Veiligheid bij de DCMR. „Daar willen we graag meer inzicht in hebben.”

▲ Mensen die last hebben van vliegtuigherrie haken na een jaar klagen vaak af. FOTO ANP

Uitstekend

Dat lijkt Hans van der Vlist, voorzitter van overlegplatform CRO voor de Rotterdamse luchthaven, een uitstekend idee. „Zijn mensen hun vertrouwen verloren of is er iets anders aan de hand? Een belevingsonderzoek lijkt me heel nuttig”, zegt hij.

Hij ziet een concreet voorstel en bijbehorende kostenberekening dan ook graag tegemoet. „Zo’n onderzoek kan al dan niet samen met de luchthaven worden gedaan,

want zij hebben er ook baat bij.” In 2020 werd overigens veel minder geklaagd over vliegverkeer in Rotterdam en omgeving dan in het jaar ervoor. Omdat vanwege covid het aantal vluchten flink terugliep, halveerde het totale aantal meldingen naar ruim 30.000.

Opvallend is wel dat na de stille maanden april, mei en juni het aantal klachten explodeerde, terwijl er nog steeds veel minder werd gevlo-

gen dan in 2019. „Het zijn ook veel meer klachten dan in voorgaande jaren”, constateert Algra.

Hij kan er wel een aantal redenen voor bedenken: na de rustige lockdown kwam de herrie harder aan, minder wegverkeer zorgde voor minder camouflage van het geluid, mensen waren meer thuis en melders twijfelen aan het nut van burgerluchtvaart tijdens een pandemie.

Toezegging DCMR 2021

Nagekomen?

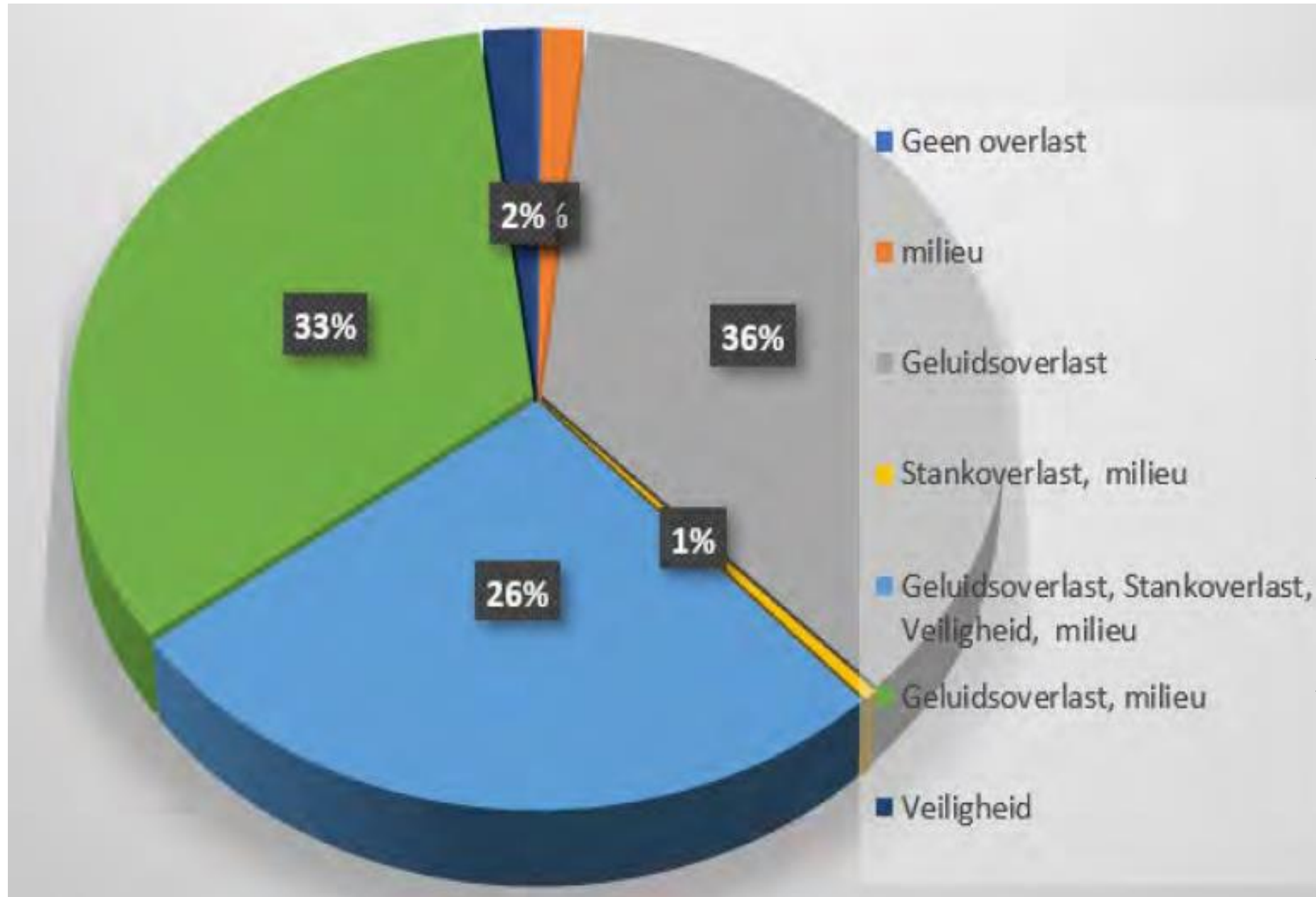
Nee!

Samenvatting / resultaten enquête DCMR-meldingen

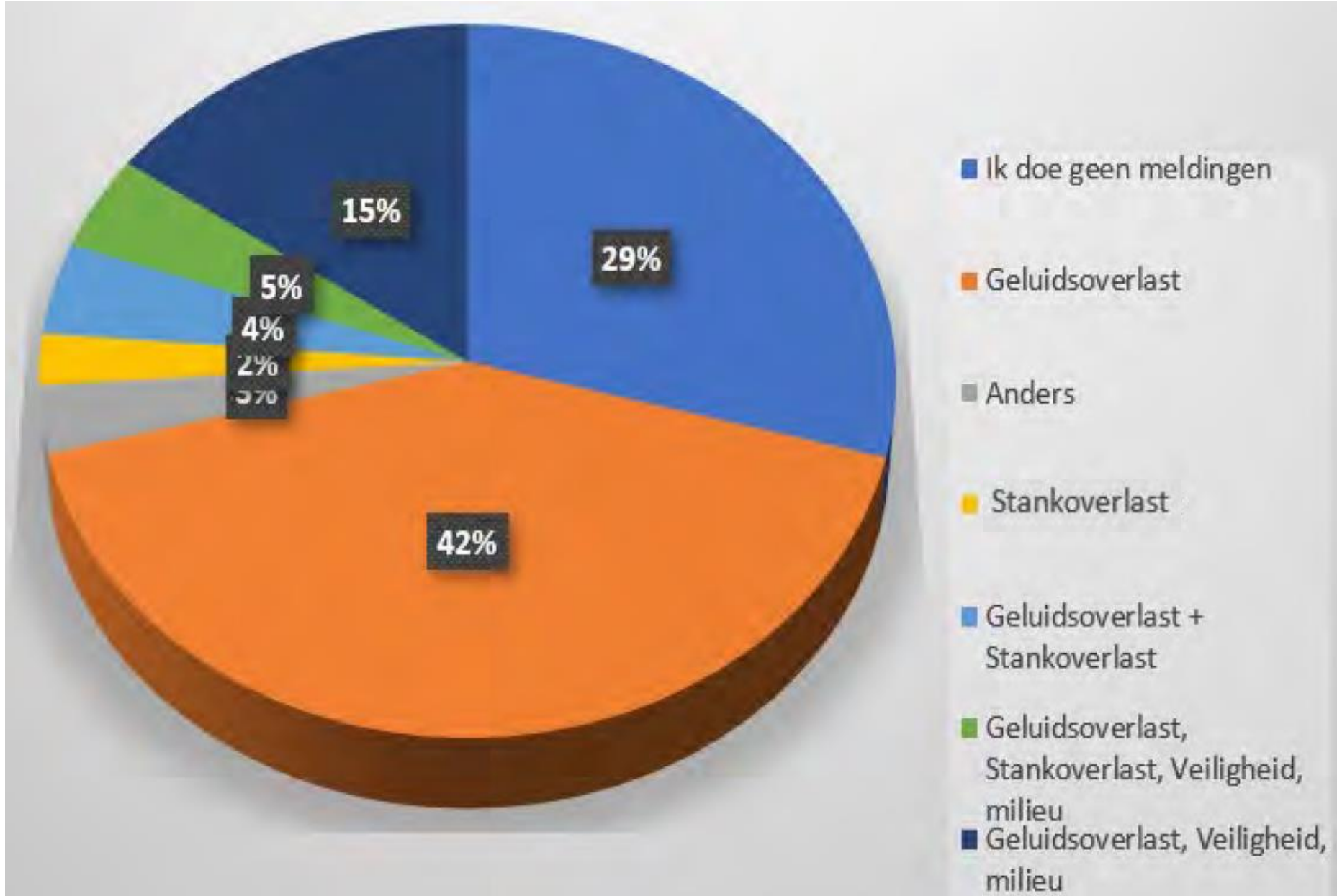
Leden BTV zijn feitelijk de doelgroep. Daar zijn veel melders te vinden

Verzonden verzoeken	1615
Geaccepteerd	1615
Geopend	1249
Geopend met klikken	793
Formulier ingevuld	655
Gebounced	0
Geprint	3
Klachten	0
Response van verzendingen	40,55%
Response van geopend	82,59%
Looptijd start	17 oktober 2023
Looptijd eind	5 november 2023

WELKE OVERLAST

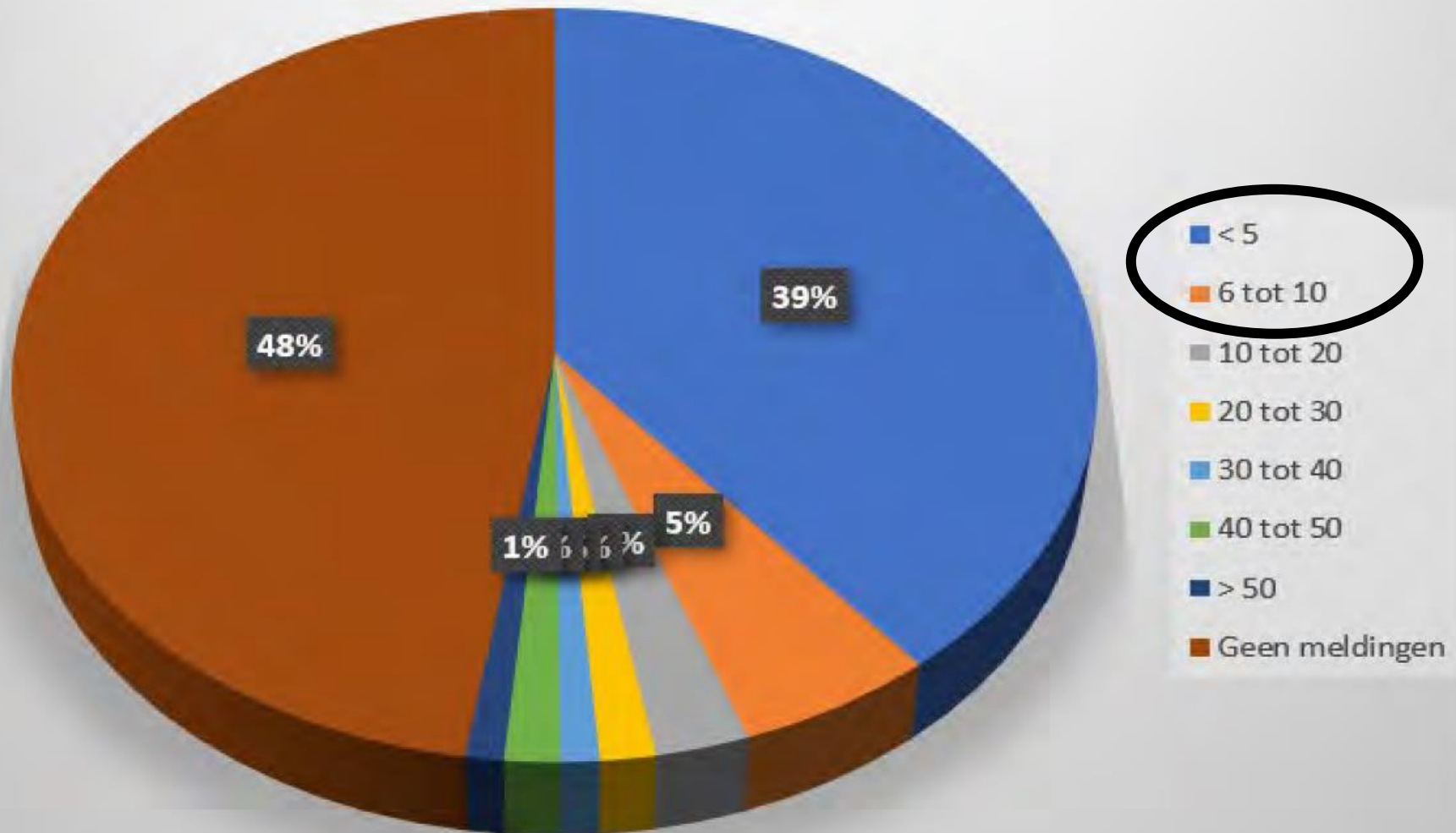
MELDINGEN

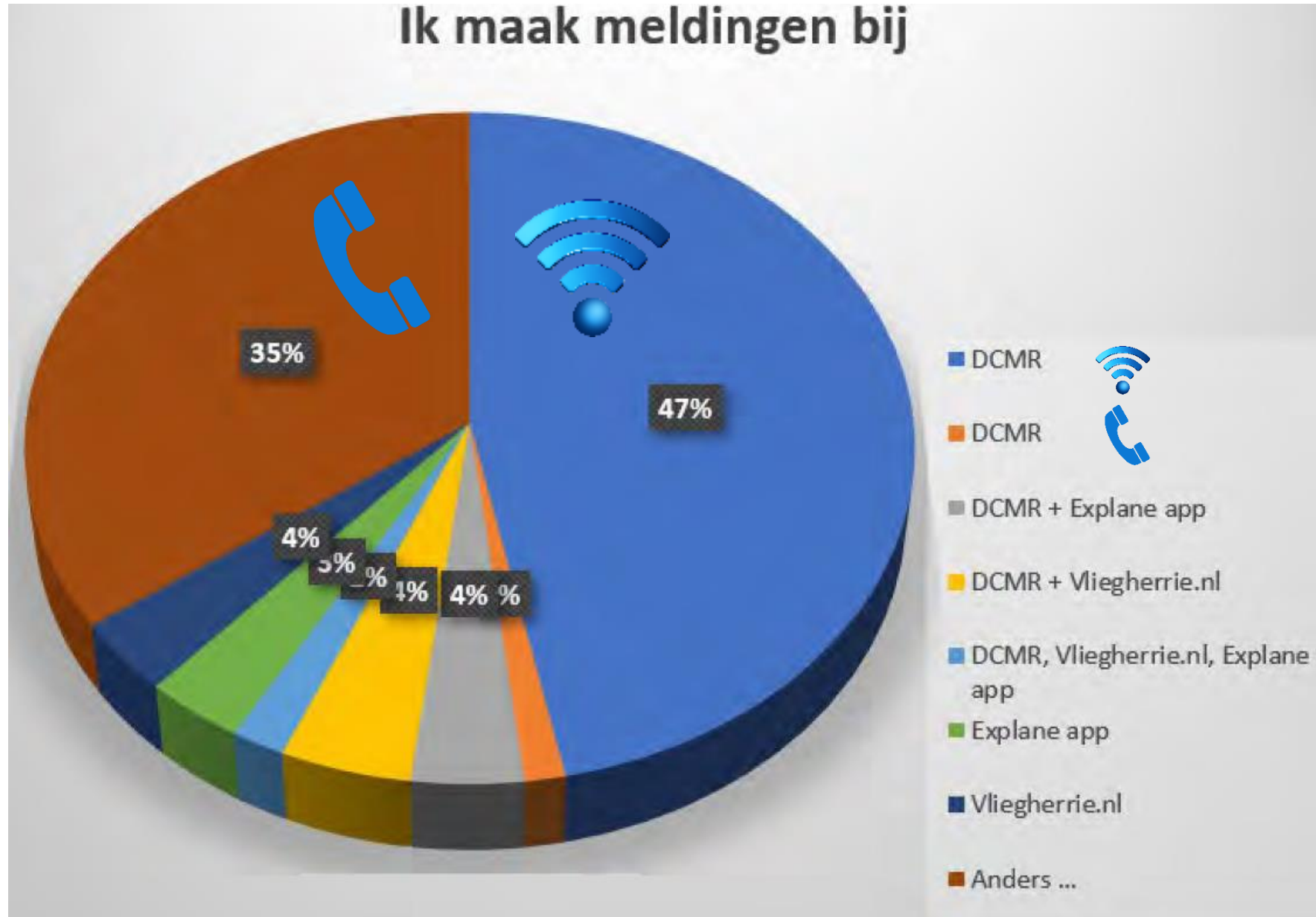
MELDINGEN PER WEEK PER HUISHOUDEN

Gemiddeld 1000 vliegbewegingen per week

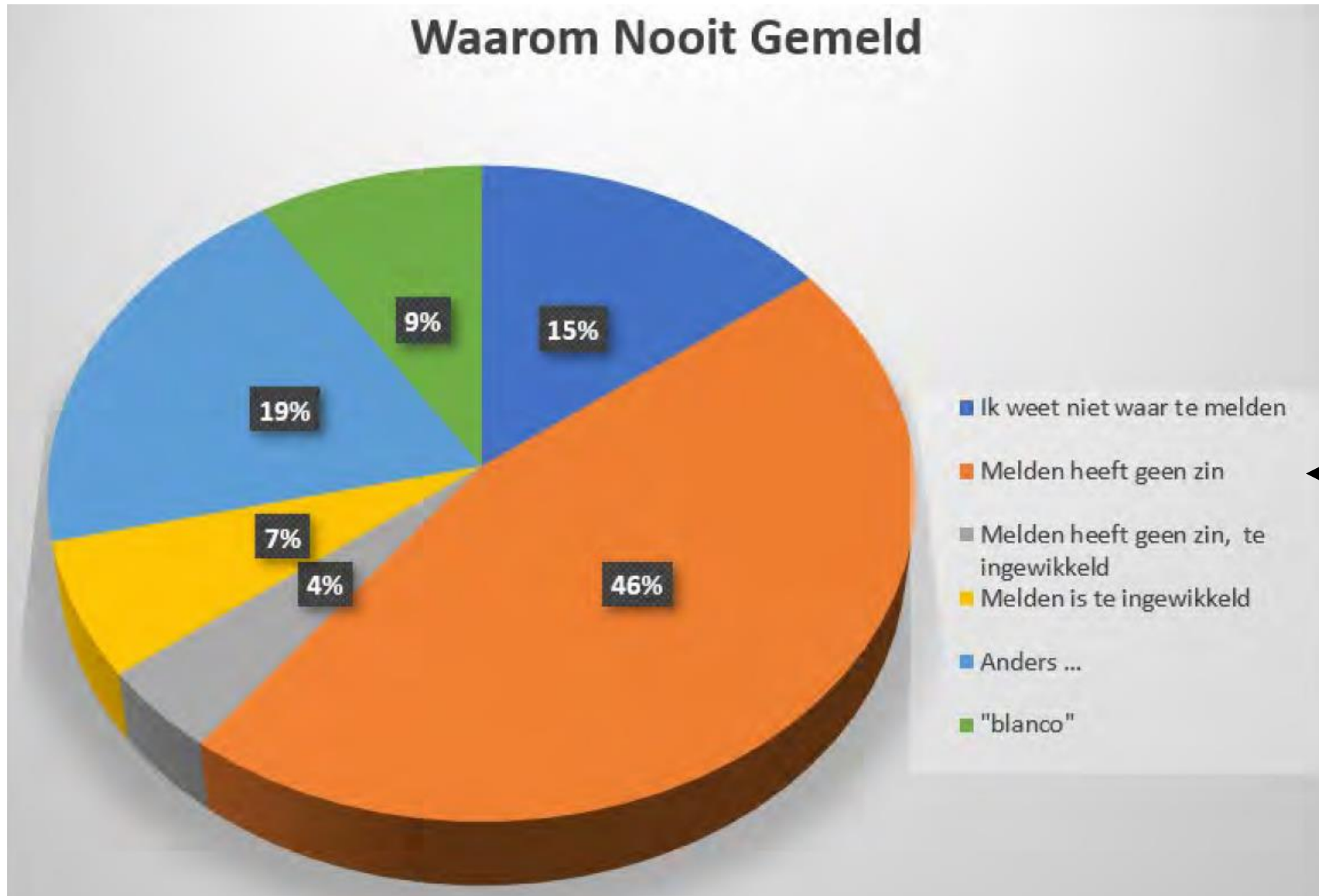
Aantal Vliegtuig Meldingen

HOE EN WAAR WORDT GEMELD

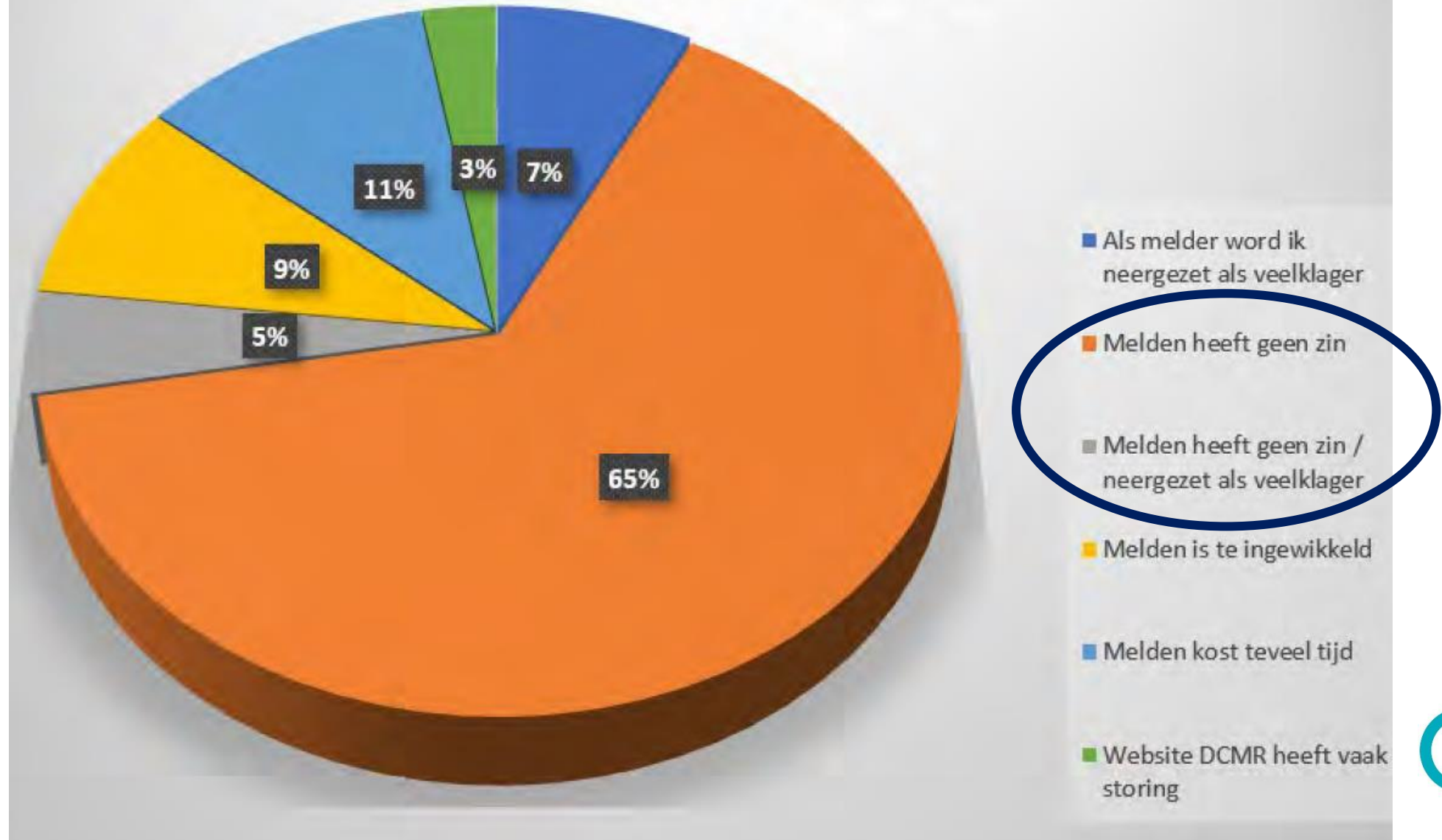

WAAROM DOEN MENSEN GEEN MELDINGEN

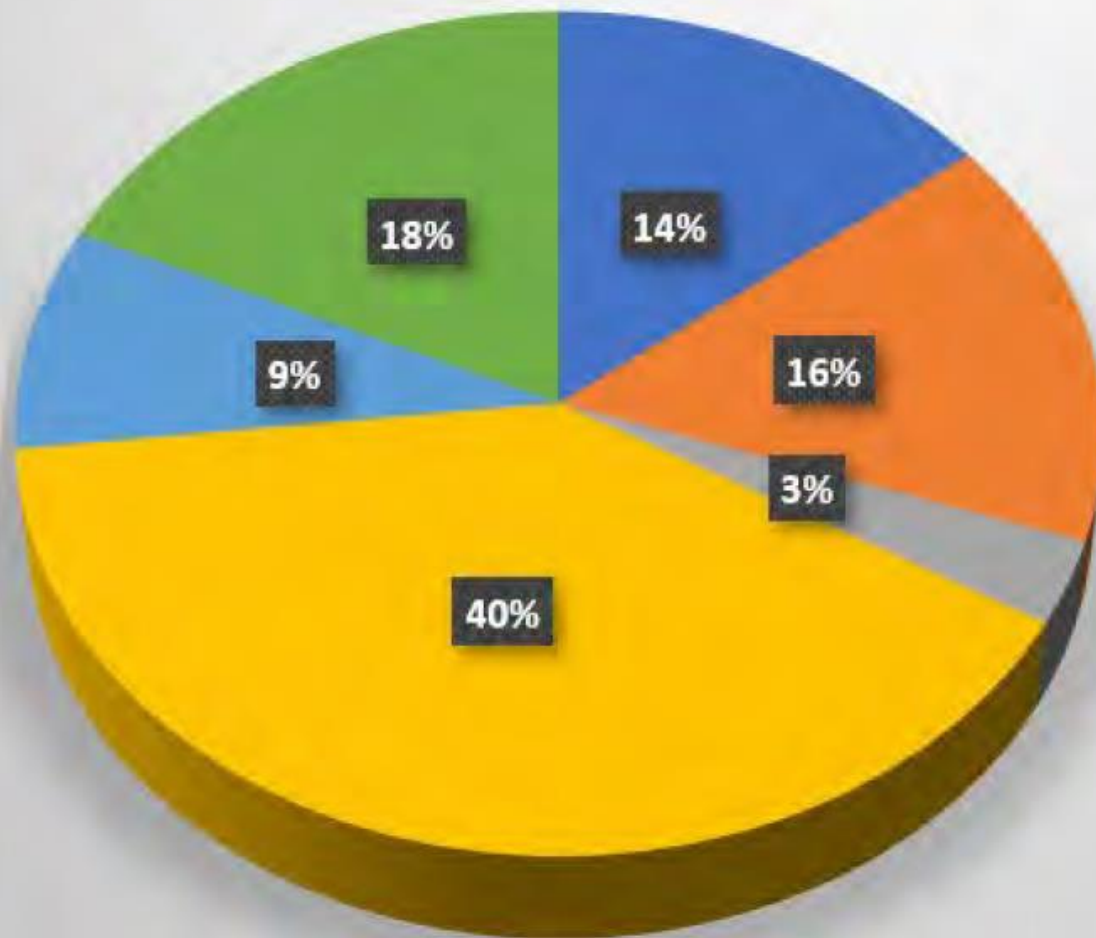
DE STOPPERS

Waarom gestopt te melden

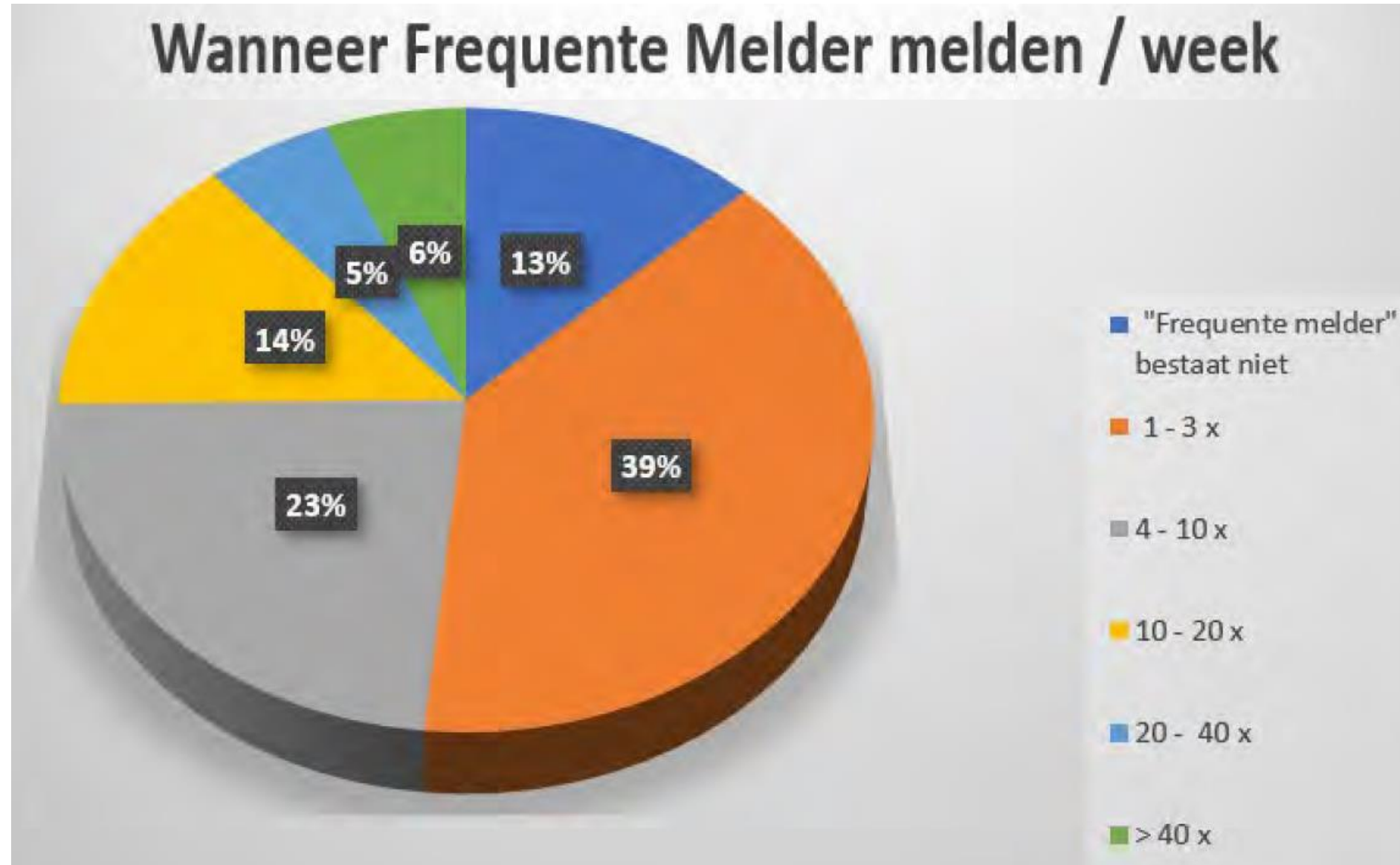
DE VOLHOUDERS

Waarom blijven melden

- Anders kan worden gedacht dat het wel meevalt met de overlast
- Dit is enige manier om een signaal te geven
- Anders kan worden gedacht dat het wel meevalt, Ik mij zorgen maak over mens en milieu
- Lk mij zorgen maak over mens en milieu
- Laten weten dat de overlast aanwezig is
- Anders

BIJ 2,7 MELDINGEN PER WEEK OP 1000 VLUCHTEN WORDT MEN BESCHOUWD ALS FREQUENTE MELDER (140 OP 58.500 PJ)

EXTRA INFO

Tabel 9: Aantal melders en meldingen per klasse

Klasse	Melders			Meldingen		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
7: 201 – meer meldingen	160	96	36	126.051	66.721	22.158

Rekent u mee?

Meldingen: **126.051** bron DCMR 2024

Melders: **160** bron DCMR 2024

Per melder per jaar: **788**

Per dag meldingen: **2,16**

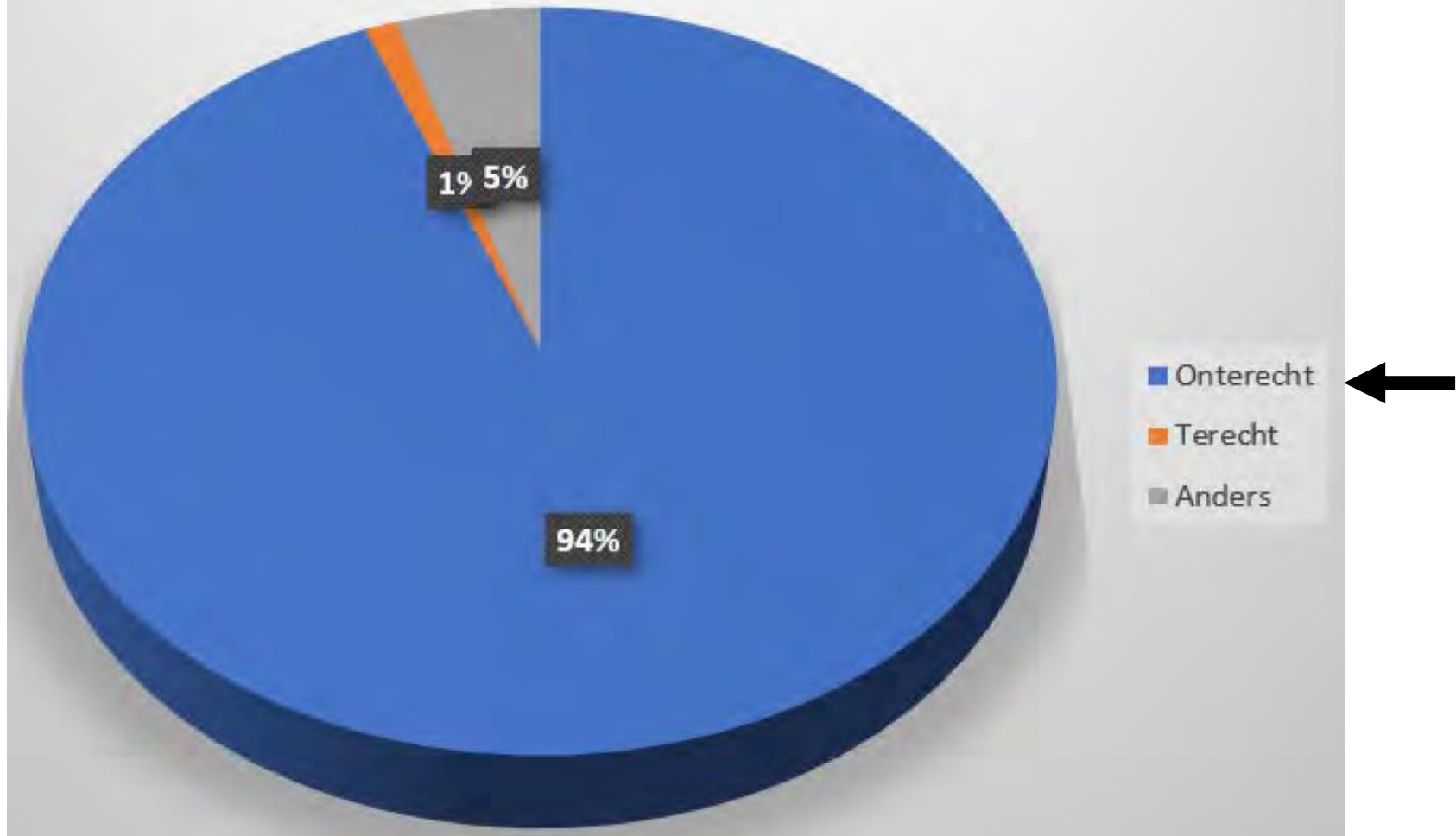
Vliegtuigen per jaar: **58.457** bron DCMR 2024

Vliegtuigen per dag: **160**

VEELKLAGERS?

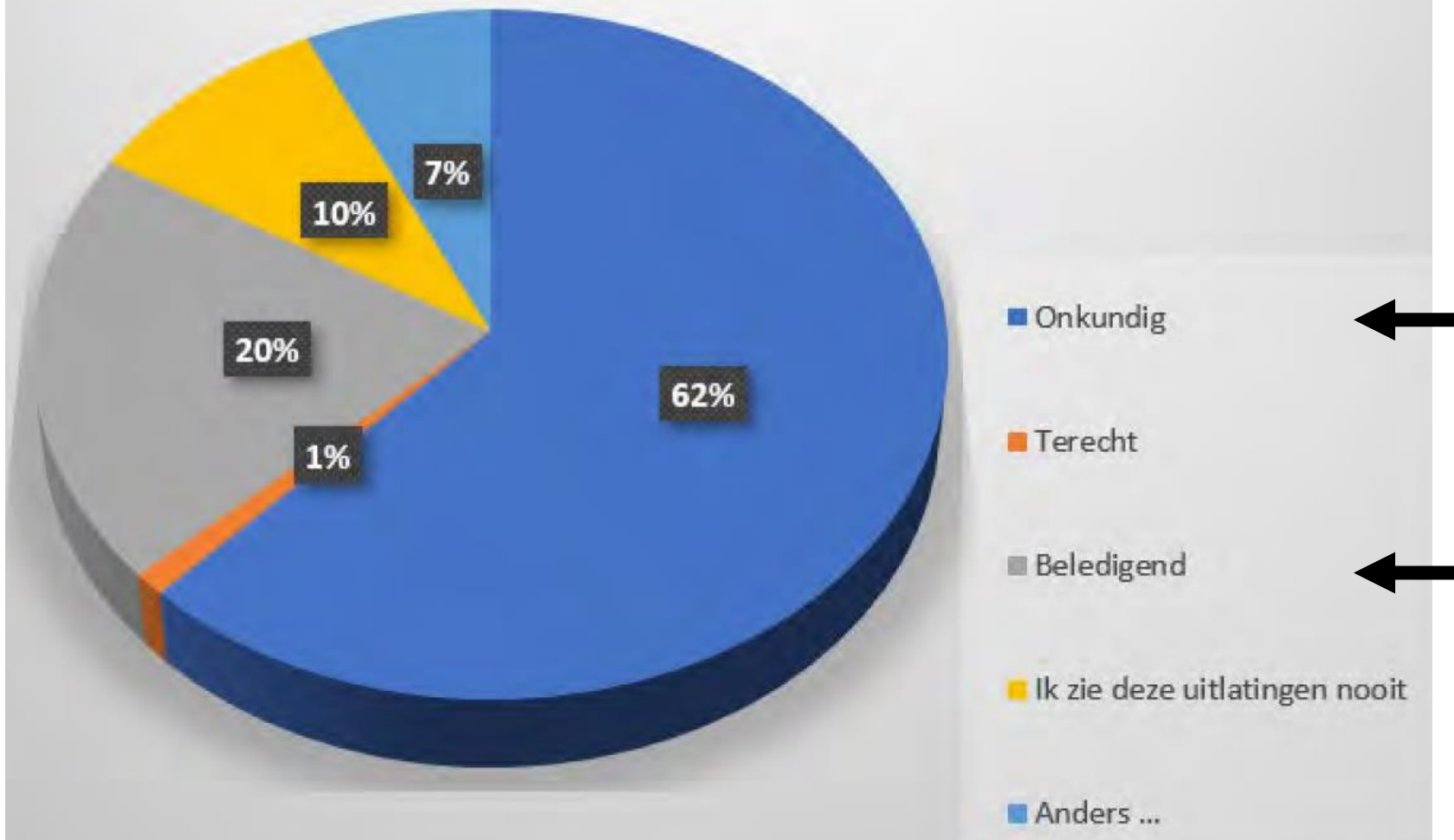
BEJEGENING

Stelling "Je moet niet naast vliegveld
gaan wonen"

BEJEGENING

Ik vind de uitlatingen

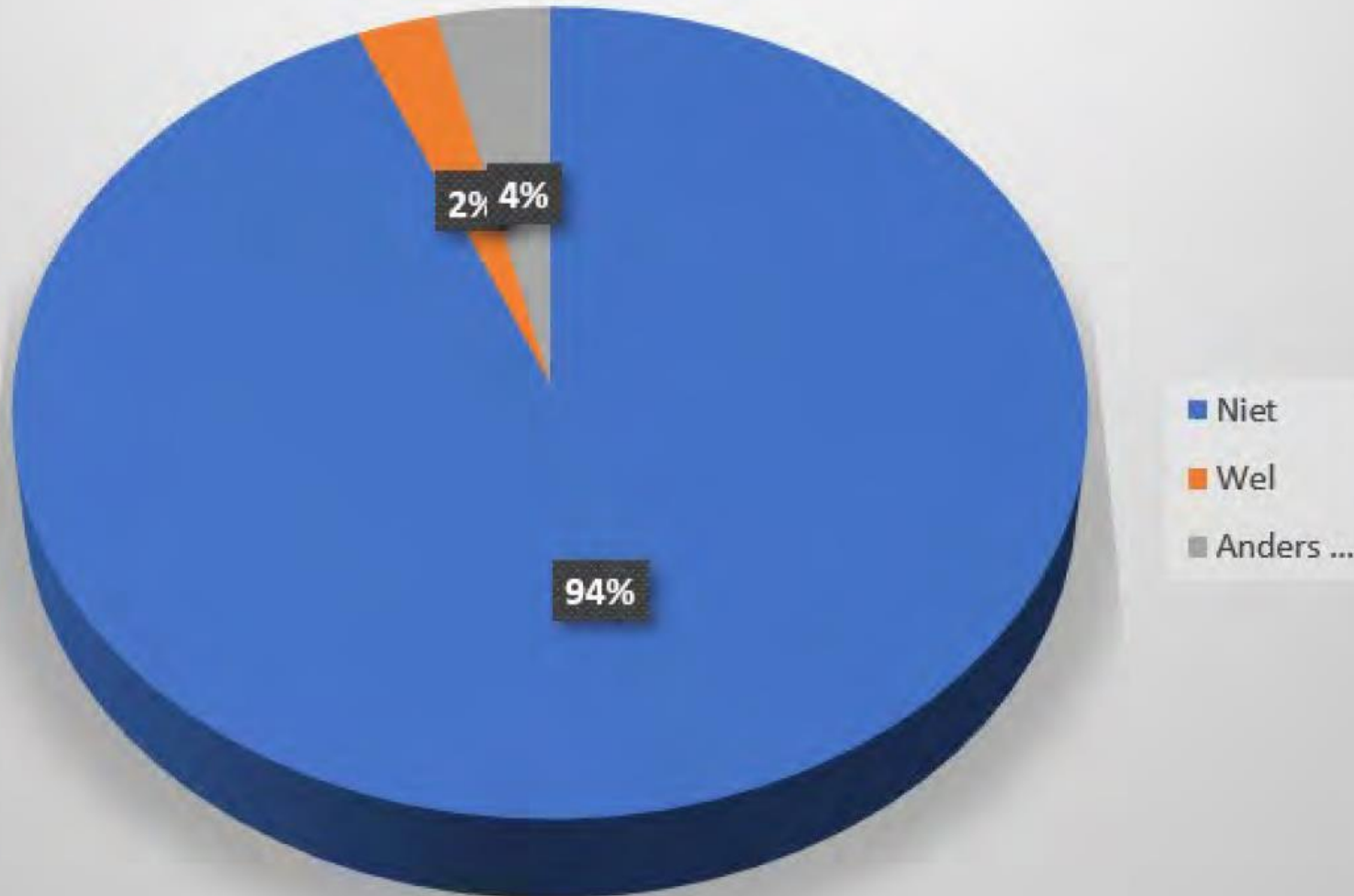
GEVOEL BIJ DE LEDEN

Ik maak mij zorgen

VERTROUWEN

Vertrouwen in Vliegveld

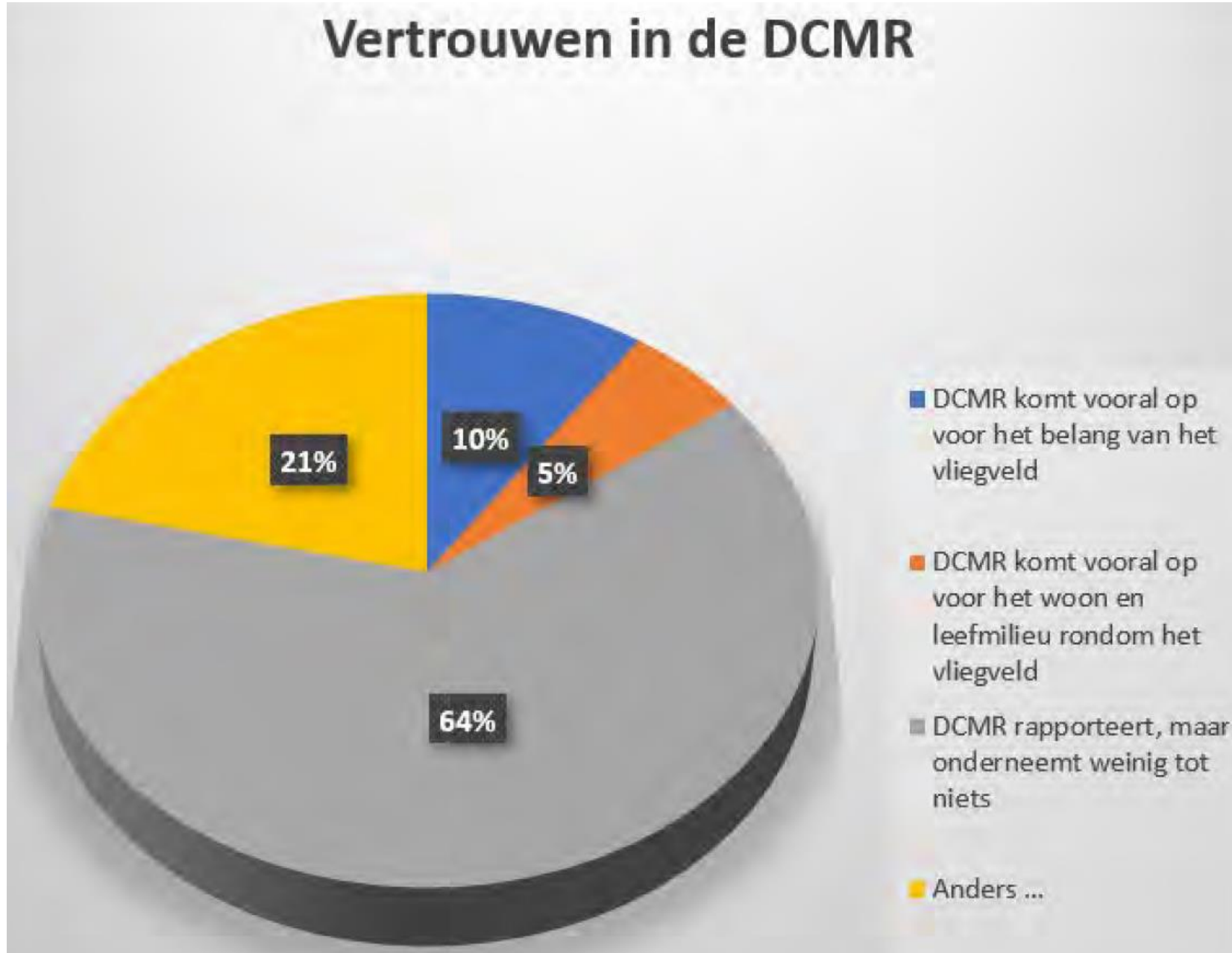
Rotterdam
The Hague
Airport

Waardering
buren

8,2
Rapport-
cijfer

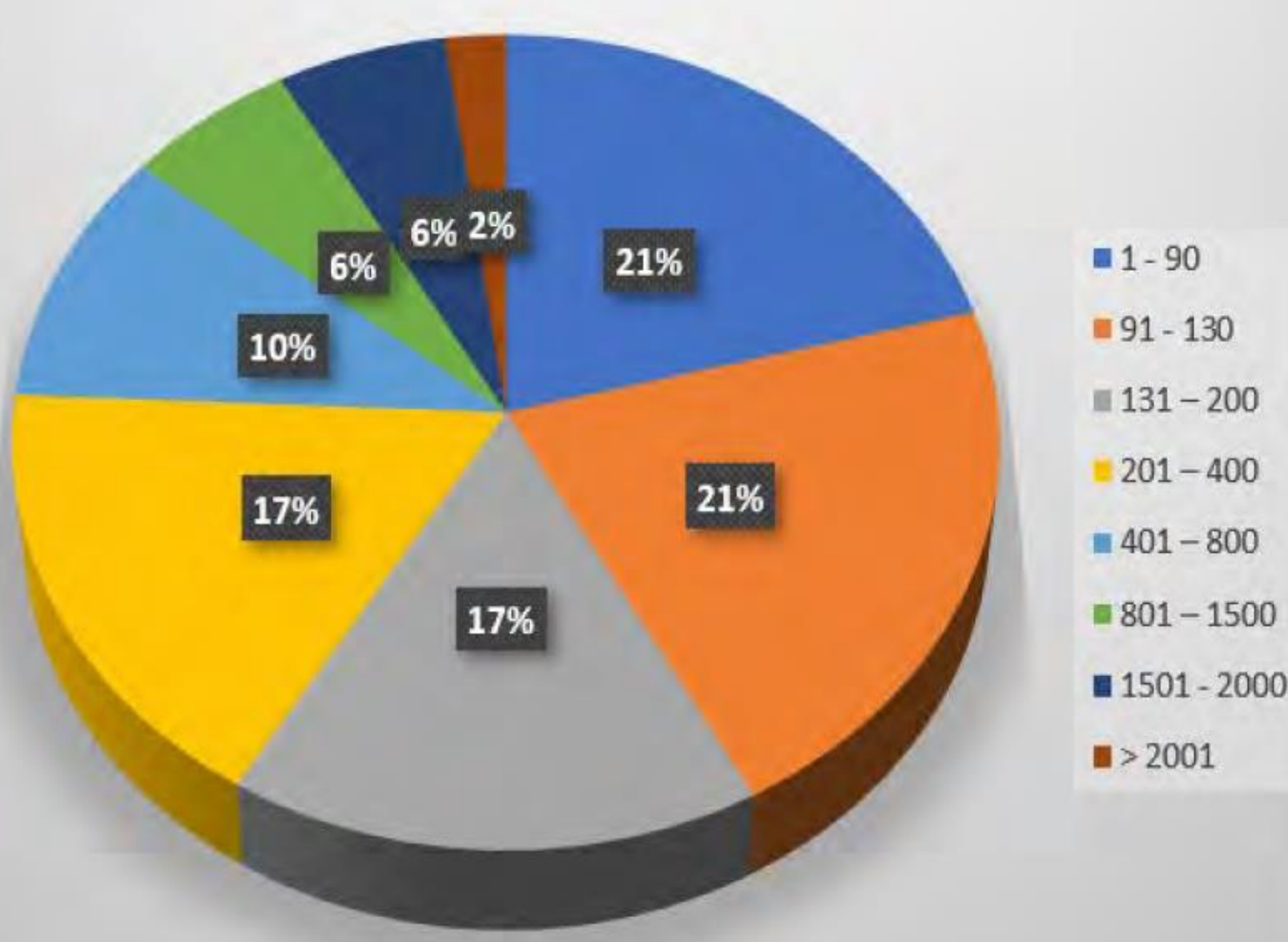
VERTROUWEN

Vertrouwen in de DCMR

HOEVEEL MENSEN WERKZAAM VOOR RTHA, DENKT MEN

WAT ZEGT HET JAARVERSLAG

Rotterdam
The Hague
Airport

131

FTE Medewerkers
RTHA bv.

+25

CA stageplekk--

GEWETENSVRAAG

**Je werkt voor een bedrijf dat
heel veel overlast en
vervuiling veroorzaakt.**

**Toch wil je zeer fors groeien,
dus nog veel meer overlast en
vervuiling veroorzaken.**

**Voelt dat dan goed, aan het
einde van de dag, bij het
tandenpoetsen?**

Bewoners Tegen Vliegtuigoverlast
Rotterdam Airport

VRAGEN

EXTRA

50% stiller..... = -3 dBA

EASA zegt : “Fake news”

<https://www.youtube.com/watch?v=EA-wQDp-eoc>

**SAF is niet duurzaam volgens
Rechtbank Den Haag**

15% zuiniger per stoel

Tot 27% meer stoelen = 12% meer verbruik

